

ՕՐԱԳԻՐ

10 ՓՐԵ.

10 ՓՐԵ.

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ

Ե. ՏԱՐԻ 1290 ՐԱՄԱԶԱՆ 20 ԵՐԿԻՒՇԱՐԹԻ 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1873 Ե. Տ. ՆՈՅԵՄԲԵՐ 10 ԹԻԻ 1077

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Պատրիարքեան թերթերուն գրեթէ ամենքն ալ՝ խրմեան սրբազանի հրա-
ժարելէն ՚ի վեր Սահմանադրութեան
վերաքննութեանը նկատմամբ առա-
ջարկութիւններ ստեղծելով և իրենց
ընթերցողացը ներկայացնելու մեծ ճիգ-
մը թափելուն հետ՝ ամենամեծ ե-
ռանդեամբ կաշխատին արդի երեսփո-
խանական ժողովը վատահամբաւելու՝
հետեւաբար լուծելու :

Ասոնց ըրած վերաքննական առա-
ջարկութիւններն եթէ իրօք անկեղծ
են, ու ազգասիրութենէ շարժեալ կը-
նեն այդ առաջարկութիւնը՝ պահ մը
պարտաւոր էին խորհել թէ՛ ո՞վ պիտի
ընդունի այդ առաջարկութիւններն ու
օրինաց կարգն անցնէ, վասն զի եթէ
արդի երեսփոխանական ժողովը լուծ-
ուի թէ բռնաբարութեամբ և թէ պե-
տական հարուածով՝ անդին բնաւ մար-
մին մը չը մնար իրենց առաջարկութիւ-
նքն ընդունելու և օրինաց կարգ անցը-
նելու :

Եթէ ըսեն թէ այս ժողովը լուծ-
ուելէն անմիջապէս ետքը նոր երեսփո-
խանութիւն մը կը կազմեն՝ ո՞ր ընտրա-
կան օրէնքով պիտի կազմուի այդ նոր
ժողովը :

Եթէ արդի Սահմանադրութեան
ընտրական օրէնքովը պիտի ըլլայ այդ
ընտրական նոր դործողութիւնը՝ յայտ-
նի է թէ՛ 100 ին 10 ը տարբերութեամբ
միւլենոյն մարդիկը դարձեալ երեսփո-
խան պիտի ընտրուին. ուրեմն ի՞նչ
հարկ ներկայ ժողովը լուծելու. եթէ
ըսեն թէ՛ այդ փոխուելիք տասնին մէջ
պիտի գտնուին Պէկեան, Ալվատեան,
Խոճասարեան և ըն երեսփոխաններն ու
ատոնք դուրս պիտի մնան, կերդնում
որ դարձեալ ատոնք պիտի ընտրուին
անշուշտ, քանի որ ատոնք իրենց ներ-

կայացուցած ժողովող-դան համակրու-
թիւնն ու վստահութիւնը վայելելէ
դադրած ըլլալու կասկած մը չունի
բնաւ :

Սակայն կրնանք հաւատալ արդ-
եօք թէ՛ ատոնք արդի Սահմանադրու-
թեան տրամադրած ընտրական օրէնք-
ներովը կազմեն նոր երեսփոխանական
ժողովը՝ մինչդեռ ամեն օր շարունակ
և իրենց թերթերուն մէջ այդ օրէն-
քին դէմ կը գրգռեն ժողովուրդը՝ այդ
օրէնքը փաստակար է ազգին ըսելով :

Այդ յօդուածներն քանի որ կան
ու կը կենան և կը շարունակուին՝ չենք
կրնար բնաւ հաւատալ թէ՛ ատոնք ար-
դի Սահմանադրութեան տրամադրած
օրէնքներովը ընտրեն նոր երեսփոխա-
նութիւնը :

Հապա՛ ո՞վ պիտի հաստատէ և յայ-
տարալէ ազգին ատոնց երազած ընտ-
րական նոր օրէնքը :

—Ահա այս հարցման որոշ պատաս-
խանովը գտանք բանալին ատոնց չար
նպատակին և կրցինք լուծել հանելու-
կը :

Այն է՝

ԴԻԿՏԱՏՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ահա այս է ատոնց երազած նոր ընտ-
րական օրէնքը ինքնակամ հաստատող
և ազգին յայտարարող մարմինը :

Եւ ո՞վ է այդ դիկտատորութեան
ԴԻԿՏՈՐՈՐԸ :

Այն որ ինքզինք դիկտատոր կառա-
ջարկէ՝ այն չէ դիկտատորը. այդ պաշ-
տօնը անոր չեն տար, և չը տուողն ալ
չը կարծուի թէ՛ մեք ենք միայն, այլ
էֆէնտիններն ամբողջ, եկեղեցականք
ամբողջ և ողջախոհ ազգայինք ամբողջ
միացած են այդ մասին :

Ահա հոս պիտի սկսի մեծ և ազգա-
կործան վէճը, զի ամեն մարդ ինքզինք
դիկտատոր ընել տալ պիտի ուզէ և
սակայն ազգը ատոնց և ոչ մէկուն պի-
տի հնազանդի :

Դիկտատոր մը կայ, որ իրաւունք
պիտի ստանայ միջամտելու, այն իսկ է՝
կառավարութիւնը, որու պիտի հնա-

զանդիս անշուշտ և այն մեծ խառնա-
շփոթութեան մէջ՝ ամենայն սիրով իր-
ըն փրկարար ձեռք մը պիտի համբու-
րես և ճակատդ դնես :

Այս է ճիշդ ըլլալիքը և ոչ ուրիշ
բան, եթէ ազգը խաբուի ատոնց սահ-
մանադրականութեանը և ներկայ երես-
փոխանութեան լուծուելուն ուղղապէս
կամ անուղղապէս նպատէ :

Եւ սակայն անկէ վերջը պիտի կրնա՞յ
նոր երեսփոխանութիւն կազմուիլ :

Անպատճառ և անպատճառ պիտի
կազմուի, զի ալ ևս անկարելի է Հայուն
համար առանց երեսփոխանութեան ապ-
րիլ, սակայն ինչպէս և ե՞րբ պիտի կազ-
մուի այդ :

Ահա հոս է կարճատեսներուն չը տե-
սած կէտը :

Բացատրենք .

Ենթադրենք թէ՛ խրմեան վերա-
հաստատուեցաւ իր պատրիարքութեան
մէջ այդ դիկտատորութեան միջոցաւ,
վկայ Աստուած, իրմէ առաջին պա-
հանջուելիք բանը երեսփոխանական ժո-
ղովն է, եթէ Լէնկթիմուրի չափ ալ բռ-
նանայ ազգին վրայ և՛ այդ պահանջումը
չը դործադրէ, դարձեալ ազգին ձեռ-
քէն աղատելիք չունի :

Եթէ խրմեան չը վերահաստատուե-
լով ուրիշ մը յաջորդէ անոր, դարձ-
եալ առաջին պահանջուելիք բանը ե-
րեսփոխանական ժողովն է, առանց ո-
րոյ վեց ամիս անդամ պատրիարքու-
թիւն չը կրնար ընել :

Վերջապէս ո՞վ որ ըլլայ Պատրիարք
կամ Տեղապահ՝ անկարելի է առանց
երեսփոխանութեան Պատրիարք կամ
Տեղապահ մնալ. եթէ ըսէք տպագրա-
կան տեսչութեան միջոցաւ լրագրաց
բերանը կը գոցենք, մեք ալ եկեղեց-
եաց բեմերէն քարոզ կը խօսինք ժո-
ղովրդեան, եթէ ըսէք այս ալ կարգի-
լենք, աղատ երկիր մը կը քաշուինք և
հոնկէ տպագրութեամբ կը քարոզենք
երեսփոխանութիւնը :

Վերջապէս գիտցիք՝ որ երեսփոխա-
նութիւնը որչափ խստիւ հալածէք, այն-

քան կը տարածէք, որ անկարելի կըլլայ ձեզ այլ ևս ապրիլ:

Արդ այս ամենը թէպէտ և պիտի ըլլայ, բայց ժԱՄԱՆԱԿ պիտի կորսուի. այդ ժամանակին մէջ ազգը պիտի փճանայ, այս ու այն աքսոր պիտի երթայ, գաւառները պիտի բնկնին. սնտուկը սարսափելի պարտական պիտի ըլլայ և վերջապէս ազգը հաղիւ 30—40 տարիէն ինքզինք պիտի գտնէ:

Ուրեմն այն որ Հայ անունը կը կրէ և մանանելի չափ ազգը սիրելու զգացում մը կը կրէ իր սրտին մէջ, թող լաւ կարգայ ներկայ յառաջս և ըստ այնմ վարուի, այն է օրինաւորութեամբ:

Զի օրինաւորութեամբ է միայն որ Սահմանադրութիւնը կրնայ վերաքննուիլ և ոչ թէ խաժամուժով ու բռնաբարութեամբ կամ պետական հարուածով:

Ինչ որ գուշակած էինք մէկ երկու ամսոյ չափ առաջ նոյնը իբրեւ մարգարէութիւն լրացաւ:

Երկար առեւտրէ ի վեր Մշէն կատարուած հարստահարութեանց նկատմամբ բան մը չը հրատարակուէին վերջը՝ խրիմեան այն ինչ կը հրաժարի՝ Մասիսի շարժութ աւուր թուոյն մէջ Մշոյ մէջ կատարուած հարստահարութեանց շարք մը պարունակող նամակ մը կը տեսնուի իբրեւ թէ Մշէն եկած:

Մենք չ'էինք ըսած, ինչպէս ժամանակաւ կոյրք ոմանք և տգէտք այնպէս հասկցած էին, թէ հարստահարութիւնը խրիմեանի Պատրիարքութեանէն առաջ գալով, անոր օրովը դադրած էին, այլ թէ գաւառական հարստահարութիւնը այն առեւտրէ ալ կար վերջն ալ կար. զորս խրիմեան այն առեւտրէ իւր գահակալութեան յաջողութեանը ծառայեցնել տալէն յետոյ, երբ Պատրիարքական գահն ամբարձաւ լուր տուաւ զանոնք, և հիմայ որ իշաւ այդ գահէն, վերստին հարստահարութեանց խնդիրն յուղելու քաղաքականութեանը ձեռք զարկաւ:

Հետեւաբար դարձեալ սկսաւ ուրեմն այն հարստահարութիւնը, որ խրիմեանի օրով իբր թէ դադրած էր:

Աչքդ լոյս ուրեմն ո'նորքնտիր Տեղապահ կամ Պատրիարք:

ԽՐԻՄԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՆՈՐ ՄԷԿ ՅԱՆՑԱՆԻՐԸ

Մէկ կողմէն, մինչդեռ Երեսփ. Ժողովը խրիմեան սրբազանի գործած յանցանքներուն ցանկը ստեղծու զբաղեալ է, խրիմեան սրբազան միւս կողմէն կաշխատի այդ ցանկը ստուարացնել:

Խրիմեան սրբազան, նախորդ Բաղ. Ժողովոյ հրաժարեալ և ներկայ Բաղ. Ժողովոյ դեռ ոչ ընտրեալ միջոցը յարմար ժամանակ գրած էր, իր վանայ

Պօղոս վարդապետի աքսորելու, ու Երուսաղէմ հեռագիր քաշելու յանցանքները գործելուն. այս անգամ ալ ներկայ Բաղ. Ժողովոյ հրաժարեալ միջոցը յարմար ժամանակ կը գտնէ, իրեն՝ Բաղ. Ժողովապետ խառնելու յանցանքը գործելուն:

Արդէն լրագիրք ծանուցին՝ որ խրիմեան սրբազան իր կնիքերէ հրաժարականը տուած ըլլալէ ետեւ, իր կողմէն յատուկ կոնդակաւ և Բ. Դռնէն ալ հրամանագիր առնելով, Սահմանադրութեան գործադրիչ շրջած է ի Բէթթահեա, մինչդեռ Սահմանադրութիւնը արդէն հոն գործադրուած՝ Գաւառական երեսփոխանական Ժողովը ընտրուած և կեդրոնական վարչութեան կողմէն վաւերացած ըլլալէ զատ, Կրօն. և Բաղ. Ժողովներին և տեսուչ խորհուրդներին իսկ ընտրուած ըլլալով, հաղորդակցութեան իսկ սկսուած են կեդր. վարչութեան Ժողովոյ և խորհրդոց հետ:

Մասիս հոկտ. 23ի թերթին մէջ կը կարդամք որ,

Բէթթահեայի Ժողովրդեան ողջաբանք և Սահմանադրական մասին կողմէ եկած բողոքներէն՝ յիշեալ ընտրութեան հաղորդակցութիւնն հաստատուելով (ուր) խրիմեան Սրբազանն այն ընտրութիւնն անվաւեր դատել և նորա ընտրութեան որոշում տուել է (որով իշխանութեամբ):

Աստուած վերջերիս բարի ընէ:

Բայց, այդ խրիմեան Սրբազանը, Մասիս, քիչ մը ուղտէ տէ այդ որոշումը գալիք վարչութեան հետք տալ կամ այդ որոշումը բողոքովն ետ ձգէ, և իր տեղը գալիք Տեղապահին կամ Պատրիարքին աւուր մնայնէ չ'ըլլար եղծր արդեօք:

Մեզքը ճիտդ, Մասիս, չիտակ ըսէ, խրիմեան Սրբազանին այս աճապարական և անժամանակ գործին տակը ինչ տիրութեանական դաւ կայ արդեօք:

Ինչ կուղէ թող ըլլայ, մենք խրիմեանի յանցանք և քու դաւաճանութեանց ցանկին վրայ կուրծ մ'ալ քաշեցինք:

Կրկնեմք

... Խմբագիր

Բերայի Եկեղեցւոյ կալուածներէն Արեւելեան թաղարնը քանի մը տարին երէ ի վեր դատի ելեալայ ըլլալով, քանի մ'անձանց իբր սեպհական ստացուածքը, վարձք չվճարելէ զատ՝ զանազան վնասուց պատճառ եղած էին:

Մօտ օրերս բարեխնամ կառավարութեան շնորհիւ թաղը իւր կալուածոյն տէր եղաւ, և ես առաջինն եղայ տարեկան կանխիկ հաղարձ Օսմանեան ոսկի վարձք առաջարկող. միանգամայն Բերայի կալուածոց հոգաբարձութեան գրով յայտնեցի որ իմ վերջին պայմանըս և գինս այս չէր:

Այժմ կը լսեմ որ նոյն Հոգաբարձութիւնն յիշեալ թաղարնը հինգ հարիւր Օսմանեան ոսկի կանխիկ և հինգ հարիւր պայմանաժամէ մը վերջը վարձարելու պայմանաւ տարեկան հաղարձ ոսկիի վարձու տուել է, առանց ինձ հարցնելու և իմ վերջնական պատասխանս առնելու:

Ուստի քանի որ իմ գրաւոր առաջարկութեանս պատասխանը չեմ առած Հոգաբարձութեանէն, այս անգամ կը պարտաւորիմ ձեր պատուական լրագրոյ միջոցաւ երկրորդել իմ առաջարկութիւնս: յայտնելով որ պատրաստ եմ տարեկան կանխիկ հաղարձ երկու հարիւր Օսմանեան ոսկիի վարձու բռնելու և այս գինն ալ իմ վերջին որոշումս չէ:

Վերջին հրդեհին առթիւ Բերայի թաղին դրամական դժբաղդ վիճակը նկատելով, տարակոյս չունիմ որ այս առաջարկութիւնս չմերժել Հոգաբարձութիւնը:

Հաճեցէք... Խմբագիր, անկիւն մը շնորհել գրութեանս ձեր ազգօգուտ թերթին մէջ:

Մնամ...

23 հոկտ. 1873 6. ՎԱՐԴՈՎԱՆԻ ԹԻԱՏՐՈՆ ՕՍՄԱՆԻԷ ԿԵՄԻԿ-ՓԽԱՅ

Մենք լսեցինք նաեւ որ կնիք տարի ալ պայմանաժամով տրուած է, մինչդեռ օրէնք ունի. Պատրիարքարանը որ Հոգաբարձութիւնը և Բաղ. խորհուրդը երկու տարիէն աւելի պայմանաժամով սակարկութիւն պիտի չընեն:

Թէ այս պայմանաժամի կտորը, և թէ վերոգրեալ նամակին 200 լիւրայի տարբերութիւնը, որ ամբողջ կանխիկութեան տոկոսովը հանդերձ, ընդամենը 300 լիւրայի մօտ տարբերութիւն մը ըսել է, և որ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ նման, ստրասիւնի պարտուց տակ ընկճած եկեղեցւոյ մը համար փոքր բան մը պէտք չէ համարուի, նոյն եկեղեցւոյ կալուածոց պատուարժան Հոգաբարձութեան ուշադրութեանը կը յանձնեմք. նա մանաւանդ կը փափաքեմք՝ որ ազգային այս տեսակ մեծ կալուածներն, նամանաւանդ բոլոր Սղգային կալուածներն հրապարակական աճուրդով վարձու տրուելուն բարի օրինակ մը տան Ազգին, որ միակ միջոց է Ազգը իր մանակարարացը վրայ վստահութիւն ունենալուն, որմէ կախեալ է ազգային հաստատութեանց բաբաւաճումը:

ՎՐԻՊԱԿ

Շաբաթ աւուր լրագրոյս առաջին երեսին երրորդ սիւնակին երկրորդ պարբերութեան հինգերորդ տողը պէտք է կարդացուի, և որ և է եկեղեցական Պատասխանութիւն չընէ հոն:

Ա. Զ. Դ.

Սամաթիոյ Սոհ. վարժարանէն նոր ելած պարկեշտ երիտասարդ մը կը փափաքի վաճառականութեան ծառայել. սա տոմարակալութիւն գիտնալէն զատ գիտէ նաև անգղիերէն և գաղղիերէն, ըստ բաւականին ունի նաև մաքուր գիր. Ուստի այսպիսի գրագրի մը պէտք ունեցողը կրնայ լրագրոյս գրասենեակը դիմել:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիդ 7 նոյեմ.

Ընտրուած դիւաններու նախագահներուն 9 ը պահպանողական, 6 ն ալ հանրապետական են:

Սթոֆէլ գեղապետը բանտարկուեցաւ:

Բարիդ 6 նոյեմբեր

Երէկուան երեսուն և չորս քուէի մեծամասնութեան մէջ, միայն երկու Պոնաբարթեան երեսփոխանք կը դատնուէին:

Բարիդ 7 նոյեմբեր

Պ. Թիւրքէ ձախակողմեան երեսփոխանը այսօր առաջարկութիւն մը պիտի ներկայացէ, ժողովրդեան դիմել ինդերով, իբրև փոփոխութիւն մը աջակողմեանց ըրած առաջարկութեանց:

ՍԵՐՎԻԱ

Պէլկրատ 7 նոյեմ.

Պ. Բրիսթիչ պաշտօնով կոստանդնուպօլիս մեկնելու վրայ է:

ՆԵՐՔԻՆ

Կը լսենք թէ վեհ. Սուլթանին ընծայ զրկուած զրկուած յարգալից երկու արջերը Տօլմա-Պահճէի պալատին մեծ սրահին դրանք երկու կողմերը դրուել են: Կ'ըսուի թէ այս ընծայն ոչ թէ Աղէկսանդր կայսրը, այլ Նիքոլա մեծ դուքսը զրկել է Սուլթանին:

— Լեւոնթիէրալ կը ծանուցանէ թէ, հինգ տարիէ 'ի վեր Ատանայի, Տիար. պէքիւրի և Հալէպի գաւառներուն մէջ սոսկում պատճառող Կիւրօ անուն հրաշակաւոր քիւրտ աւաղակապետը Հայ ջաղացպաններէ սպաննուել է, ճանբան անխոհմտութեամբ առանց զէնքի ասոնց ընկերացած ըլլալով:

— Հայ ընտանիք մը, որ տասներկու անդամէ կը բաղկանար անխուսափելի մահուանէ մը ազատուել է, որոյ զոհ է գացել սակայն տանը մէջ սնուցած մէկ ոչխարին, իւր մահուամբն ընտանիքը մեծալուտ աղէտքէ մը փրկելով: Կենդանին խոհանոցը մտնելով սանի մը

(Թէնճէրէ) խուրը կը բանայ, և մէջի կերակուրը, զոր երեկոյեան համար պատրաստել էին, կ'սկսի ուտել: Տանտիկինը խոհանոցը մտնելով զարմանքով ու սոսկումով կը պաշարուի, անմիաժամ կենդանին անշունջ փռուած տեսնելով, ոչխարը սանին մէջի կերակուրին կէտը ուտելով թունաւորուելու և անմիջապէս մեռելու էր: Եւ իրօք ալ վերջը քննելով կ'ստուգեն թէ սանին անագը ըստ պառած ըլլալով ժանգոտել սկսած էր:

— Հինգշաբթի օր Մէվլահանէ Գաբուսի Բէմիքի ըստած փողոցը հայ տղայ մը ջրով լեցուն խոշոր տակաւի մը մէջը նայած ատենը, հաւատարակչութիւնը կորսնցնելով գլխիվայր մէջը կ'իյնայ ու կը խղճուի:

— Անցեալ կիրակի Հէյպէլի կղզիէն քանի մը հոգի առաւօտուն կանուխ դրօսանքի համար նաւակ մը նստելով ձուկ բռնելու կ'երևն և բաղդերնուն ալ նաւակին ձկով լեցնելով ետ կը դառնան, և նորէն կղզին երևելուն ուրախութեամբ ճաշ մ'ընելու համար, բռնած որսերնուն մէջ խոշոր ընտիր ձուկ մը այն տեղի պանդոկապետին կը յանձնեն որ լաւ մը եփէ, իրենք ալ քանի մը վայրկեանէն գալ խոտանալով: Երբ մարդիկը դուրս կ'երևն պանդոկապետը հազիւ թէ ձուկն եփելը լըմըցել էր, յանկարծ հէլաք մը ներս մտնելով, ձկանը համար մաքսատուրը կը պահանջէ, որոյ պանդոկապետը այդ մարդոց արհեստիւ ձկնորս չ'ըլլալը առարկելով, պահանջած մաքսատուրքը մերժելուն վրայ, գործակալը եփած ձուկը առածին պէս պանդոկէն դուրս կ'երևն, զոր յետոյ դուրսը 2 մէծիտէի ուրիշին ծախել է եղբեր: Մարդիկը երբ վերջէն պանդոկը կը դառնան, որսերնուն ընտրելագոյն մասը բռնի յափշտակուած և իրենցմէ ուրիշին խաբէրելով ըլլալը կը տեսնեն:

— Թէքիրտաղէն հասած լուրերը կը ծանուցանեն թէ յիշեալ քաղքին շրջակայները Չէքքէքներու խումբ մը հուղկահարութեան երևելով, տեղւոյն առևտրական վիճակին և հասարակաց անդորրութեան մեծ վնաս հասցնելու վրայ են եղբեր, ճանբորդներ կողոպտելով և սպաննելով:

Ասոնք անցեալ շաբթուան մէջ երկու ամիսագործ, Գարիալմիքի ժողովին մէկ անդամը, և Թէքիրտաղ երթալու վրայ գտնուող Տ. հոգիէ բաղկացեալ գնչու ընտանիք մ'սպաննել են: Կը յուսանք թէ Թէքիրտաղի նորընտիր կառավարիչը Ահմէտ Յէհիմ բաշա իրեն յատուկ փութաշանութեամբ այս շարեաց առաջին առնուլ կը փութայ:

— Շիրայի առաջը հոկտ. 17/29 ին գիշերը հեյլենացի դրօշակ կրող ցորենաբարձ նաւ մը, կաղ բեռնաւորեալ ամերիկացի Արմէիէն անուն մեծկակ նաւու մը վրայ իյնալով, այս վերջինը վնասուելով նաւահանգիստը քաշուել է, իսկ միւս հեյլենացի նաւը շատ չ'է

տեւեր ընկղմել է, որուն մարդիկը մահկանանքով ազատուել են:

Արմէիէն անուն ամերիկացի նաւը, իւր ամրապինդ և հաստատ կազմութեանը շնորհիւ, ընդհարումն ընդունելէ ետեւ, ինքը փոքր վնասով մը այսպէս խուսափել է մեծ վտանգէ մը, այն ինչ վրան եկող նաւն ընկղմել է:

Ա. Զ. Դ.

ՀԱՅԵԼԻ

ՎԱՐՈՒՅ

Ե Ի

ՅԱՌԱՋԻԻՄՈՒԹԵԱՆ

Հայագէտ Մեծ. Չօլաքեան էֆէնտի հեղինակած այդ գրքոյը՝ շաբաթական օրագրութիւն մ'է՝ ուր տղայոց աւանդուելիք գասերուն առջև շաբաթականի վերածեալ վեց սխնակ կայ, որոց մէջ տղուն ամենօրեայ վիճակը թէ ծնողք տղուն տան մէջի և դաստիարակը վարժարանի մէջի վիճակը պարտին նօթագրել:

Գրքոյին ամբողջ 46 շաբաթականի վերածեալ և կը ծախուի 50 փարայ ամեն գրավաճառաց քով:

Այս Հայելին կարծէ որ վարժարանացմէլ ընդունուին՝ 'ի դիւրութիւն տըղայոց օրագրութեանը:

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Ի Կ. Պօլիս Պահճէ-Գափու

Մեծ Մաքսատան դէմը թիւ—13

Մեծ Շահ 600,000 Ֆրանք

Մերձակայ Լատինական դեկտմբեր 1ին քաշուելիք Բումէլի երկաթուղեաց Արժէթղթոց վիճակահանութեան Բաղդատումները Բրօմա կը ծախուին մեր Դրամատունը շահաւոր պայմանօք:

Վերոյիշեալ Բաղդատումներէն կը գտնուին նաև Գատը-Բէօյի նաւամատոյցի շիտակ ճանբան Ծխալաճառ Մըկըրտիչ աղային խառնութիւն:

Թէ Թուրքիոյ և Թէ օտար տէրութեանց ամեն տեսակ Արժէթղթոց փոխանակութիւնք կ'ըլլան մեր Դրամատան մէջ, նոյնպէս նաև անոնց կտրոնները կը զեղչուին գոհացուցիչ կերպիւ:

Սաքսօնիոյ վիճակահանութեան 85 երրորդ շրջանին համար բուն տոմսակներէն կը ծախուին մեր Դրամատան մէջ, որոն տոմսակներէն նաև 100 բաժինէ բաղկացեալ Բաթնեթղթեր արտադրած ենք, որուն բաժանորդ ըլլալ ուղղով մէկ Օսմ. իրա միայն վեճարելով կրնայ շարունակ մասնակից ըլլալ հինգ անգամ քաշուելիք վիճակահանութեանց մէջ մեծագումար պարգևներ շահող գումարներուն: Ասոնց մերձակայ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 1873 Լատինական դեկտ. 16ին:

Տէմիրգափուլեան և Չօլաքեան Ընկ.

Ծ Ա Ն Ո Ւ Յ Մ Ո Ւ Ն Ք

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ
որ ինչպէս ասկից առաջ ծանուցուեցաւ.
սեպարեմբեր 1 էն ի վեր բացուած է)
1000 բաժինէ կը բաղկանայ, և նպա-
տակն է բաժանորդներէն ամսէ ամիս
հաւաքած գումարովը բաղդ (բրիմ,
ռենցող ըլլալովը գնել, վիճա-
կահանութենէն զարնելիք բաղդին հա-
ւանականութեանն սպասելով :

Բաժանորդք մէկ Օսմ. ոսկի նախ-
նական տուրք տալով, ամսէ ամիս ալ
կանխիկ մէկ քառորդ Օսմ. ոսկի պի-
տի վճարեն չարունակ 5 տարի :

Վիճակահանութենէն զարնելիք բաղ-
դը բաժանորդաց մէջ բաժնուելէն զատ,
հինգ տարիէն վերջն ալ Ընկերութիւնը
ուժուելուն՝ իւրաքանչիւր բաժանորդի
իւր վճարած ստակն ամբողջ նորէն ետ
պիտի առնէ :

Ստորագրութեան տեղն է Պօլիս
Ֆինանսըլար ճատտէսի Երուսաղէմեան
խանի դիմացի կարգը Պետրոս էֆենտի
Բախաղեանի վաճառատունը թիւ 34 :

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն
առնել ուզողը վերոյիշեալ վաճառա-
տունը պէտքէդիմել :

Նախագահ

Բաժանորդական Ընկերութեան

Սարգիս Աբրահամեան

Մեծարգոյ Տօրթէօր Գ. Ճիվանեան
Ատամագործ բժիշկն իր արուեստին պէտք
եղած ուսումի փարիզի մէջ աւարտելով,
մօտ օրերս մայրաքաղաքս դարձած և բը-
նակութիւնն առ այժմ հաստատած է ի
Պէշկիթաշ Մեծ-Փողոց Քէօբրիւ-Պաշի, իս-
մայիլ փաշային տանը դիմաց :

Մեծարգոյ Ճիվանեան ինչպէս փարիզի
նոյնպէս ալ Պօլսոյ մէջ իր ճարտարութիւնը
չազմաթիւ գործողութեամբ ցոյց տալով
է՛ծ համբաւ ստացած է :

Ըրած գործողութիւնները հետեւեալ-
ներն են .

1. Ամեն հիւանդ և ցաւոտ ակրաները
կը բժշկէ, և նոր հնարքով մը կը լեցնէ
այնպէս որ մինչև 20 տարի կը դիմանայ :

2. Արդէն քաջուած ակրաներուն տեղ
նոր ակրաներ կը դնէ մասնաւոր եղանա-
կաւ մը, որ բնական ակրայից պէս ամեն
տեսակ կերակուր կը ծամեն, և գեղեց-
կութեան ու դիմացկանութեան մասին բը-
նականներն իսկ կը գերազանցեն :

3. Ծուռ բուռած ակրաները կը շտկէ :

4. Սեղած ակրաները կը ճերմակցնէ
և իրենց բնական գոյնը կուտայ անոնց :

5. Նոր փտիլ սկսած ակրաներուն փը-
տութեան առաջը կառնու :

6. Կոտրած ակրաները դիւրութեամբ
և առանց ցաւի կը հանէ :

7. Առանց (եայի) և գամի վրայ ալ
րաներ կը շինէ :

8. Բերնին ծակուած կամարները կը
գոցէ :

9. Զէնքէ վնասուած ամբողջ կզակ և
կզակի ոսկոտներն արհեստական կերպով
կը նորոգէ :

10. Տեղերնուն խախտած ակրաները
կամրապնդէ զանազան եղանակաւ :

11. Ակրաներուն երկնայուն, լինտե-
րու քաշուելուն, բերնի հօտի և առաջը
կառնու :

Կը գտնուի ամեն օր՝ բաց ի կրակի
ժամը 5 էն մինչև 11 Պէշկիթաշ իւր բնա-
կարանը . իսկ ժամը 5 էն առաջ ուզողին
տունը կերթայ :

ԵՐԿԱՆՆԱՆ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՍՏԱՄՊՈԼ ՔԵՕԲՐԻԻ ՔԱՐՇՈՒՍԸ

ԵՆՆԻ-ՃԱՄԻ ՔԱՐՈՒՍՈՒ ՆՕ՞ 75

1873 Աւափրանկա դեկտ. 1 եանի
Բուսի նոյեմբեր 19ընտա 23 ինճիւ տէ-
ֆա օլարագ Զարպիանէի Ամիրէտէ
քուրբասը քէշիտէ օլունաճագ Բուսի
տէմիր Եօլու սէնէտաթընըն հիսսէի
իքրամիյէ պիլէթէրի պէհէրի 5 Ղըշ.
սաթըլըր Ստանպօլ Քէօբրիւ քարըջօր
ԵՆՆԻ-ՃԱՄԻ դարուսու Նօմ. 75 մաղա-
զատա :

Զիքը օլունան հիսսէի իքրամիյէ պի-
լէթէրիտէն 50 . 100 . 500 վէ տահա
զիյատէ իստէյէն օլուր իսէ մըքտարը-
նա կէօրէ ֆիյտթճա իգրամ օլունա-
ճաղը իլան օլունուր :

Քէշալիք Սաքսեմեանըն 85 ինճի
թէրթիպաթընըն պիլէթէրի իլէ Պուք.
րէշ, Միլան վէ Բուսի տէմիր Եօլու
վէ սայիր Էփօրա պիլէթէրի բիացա
ֆիյաթը իլէ սաթըլըր վէ ճիւզի պիր
ֆէրք իլէ սաթըն ալընըր :

20 հոկտ. 1873

Ա.ԶԴ

Ազգային Հիւանդանոցի մօմարանէն
Ելած թէ հասարակ և թէ հարսանեաց
և ին հանգէսներու համար ծաղկազարդ
փայլուն և գեղեցիկ մօմեր, կը ծախուին
Զաքմաքճըլար Եօքուչու Մեծ Նօր խան
միջնայարկ թիւ 49 Հիւանդանոցի դը-
րասենեկին մէջ, հօրկ եղած ատեն ա-
մեն ոք կրնայ ամեն ատեն իրեն ու-
զած ձևով և դիւրքով մեղրամամ գլտ
նել հոն արժան գնով :

Սարգիս Մ. Հիսարեան

ԳՈՒՄԱՆՏԱՐԻԱ

Կիպրոսի այս ազնիւ և սննդարար
գինին որ մարմին ու արիւն զօրացնելու
և ստամոքսի ուժ տալու համար շատ
անգամ փորձուած և մեծ օգուտներ
տեսնուած է, 3 էն մինչև 20 տարեկան
և Անգլիանոսօլայ ազնիւ և մաքուր 2
էն մինչև 10 տարեկան գինիներ, և ու-
րիշ քանի մը տեսակ զուտ և մաքուր
գինիներ, և պատուական օղիներ են,
որ ամեն առնող շատ գոհ պիտի ըլլայ
զմրած շիշներով կը ծախուի չափաւոր
գիններով Կ. Պօլիս Թահմիզ փողոց թիւ
9 մաղազան : Օ. Ք. սոյն մարդայով չը
զմրուածներն երաշխաւորեալ չեն :

ԻԼԱՆ

Ինտանա արիւղ օլան սըղը իլէթի
սօղուքտան հապըլ օլմաղ իսէ տէ պու-
քէմիք իշինտէ ֆէնուզ պիր սարը սու-
տան իպարէթ օլուպ ֆապաթ պուլու-

պաղըր վաղթը կէշիշ վէ լայըղըլա
թէմէլ թուլմուշ վէ պաղըր էթ իլէ
քէմիք արասընտա քալըշ աղըլայ
պաշգաճա մալիւճէ օլունմաք վէ հըֆ-
սըլա Ալլահ թաալեա նուզուլ իլէթին-
տէն վէ մէրագտան միւնաղատան արիւղ
օլան ելտէն պաշգա եալընըլ սօղուգ-
տան հասըլ օլան տօղուղ օն սէնէլիք
տախի օլսատա՝ եինէ չարէսի պուլուն-
մաք վէ Էօքսիւրիկէ վէ կէօքիւս թը-
քանըկընա պէլ կէվէկիլի վէ մագաթ-
թա բէյտահ օլան սըղըլը մայապըլա
մալիւճէ վէրմէք իւզրէ սարըլըքտա
քէսրի մէշհուր Ուստա Սիմօն պուլու-
նուր Մահմուտ-Փաշա ճամիսինին ալ-
լուսունտա օրթատաքի դահվէտէ իք-
թիզա էտէնէրին դահվէի մէքըրա
կէվէթէրի վէ իճապընա կէօրէ թարիֆ
վէ էտիլէսինի՝ պաղմաղ իլուն պուն-
տան ագտէմ իլան էթմիշ իսէ տէ մէք-
քիւր իլէթէրին իլալէսի իշին պու-
քէրէ եինէ իլան իտէր :

Վէ սըղը իլէթի 24 սաաթտա տը-
չարը չըգարըրըմ վէ դասըղ իլէթինին
իճրասընտա պուլունուրըլ :

Քառնընտա պասուր օլան պիլ սան-
ճը վէրիլ իսէ օնունտա իճրասընտա
պուլունուրըլ :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԻ

ԲԷՀՊԵՐԻ ԼԻՍԱՆԸ ԹԻԻՐԻԻ

ՔԻԹԱՊԸ ԹԱՍԸ

ԳԱՎԱՅԻՏԻ ԱՐԱՊԻՅԷ

Կըթուլիւն ճաճկերէն լեզուի ա-
նուն դասագրքիս յառաջաբանութեա-
նը մէջ խոստացածս ահա կատարեցի
Առաջնորդ Թիւրք. լեզուի, անուամ-
տասներկու հատոր դասագրքիւք յօրի
նելով, որոնցմէ սոյն իններորդը առա-
ջին անգամ հրատարակած ըլլալով կը
նուիրեմ Ազգ. մանկաւոյն :

Կը ծախուի 10 դահեկանի. Պարա-
քան և ամէն Հայ գրաւաճառաց քով :

Պ. ԳԱԼԷՊՃԵԱՆ

ԻՆՁ Է ՄԵՐ ԹՇՈՒԱՌԻԹԵԱՆ

ՊԱՏՃԱՌԸ

Այս անուամբ մակագրած հետա-
քըքըրութեան արժանի օգտակար տետ-
րակը որն որ 72 թուականին հրատա-
րակած է բանասիրին մէկը, կը ծախ-
ւի Գալաֆեանին և Մարդարեանին
Գրատունը և կամուրջի գլխուն Պարա-
գան : Գին 40 փարայ 5

ՏԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒ

ՕԳՍԷՆ ԻՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԻՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

ԵՌԻՍՈՒՅԵԱՆ ԻԱՆ

ՎԵՐԻ ԹԱՐԿ ԹԻԻ 7